

**Estudi d'opinió sobre actes de violència contra les dones en
l'àmbit de la llar a Catalunya**

Estudi encarregat per l'Institut Català de la Dona

Desembre de 1999

RPEEO 262



Estudi d'opinió sobre actes de violència contra les dones en l'àmbit de la llar a Catalunya.

desembre 1999

R. 262

**INSTITUT CATALÀ DE LA DONA
GENERALITAT DE CATALUNYA**

**DEPARTAMENT DE METODOLOGIA DE LES CIÈNCIES DEL
COMPORTAMENT
FACULTAT DE PSICOLOGIA
UNIVERSITAT DE BARCELONA**

**ESTUDI D'OPINIÓ SOBRE ACTES DE VIOLÈNCIA CONTRA LES DONES
EN L'ÀMBIT DE LA LLAR A CATALUNYA**

Coordinen Montserrat Freixa i Maribel Però

**Maite Barrios
Montserrat Freixa
Joan Guàrdia
M^a Luisa Honrubia
Adolfo Jarne
Maribel Però**

Barcelona, desembre 1999

INSTITUT CATALÀ DE LA DONA
GENERALITAT DE CATALUNYA
FACULTAT DE PSICOLOGIA
UNIVERSITAT DE BARCELONA
R. 58666

29 DES 1999

ÍNDEX

1.-Introducció i objectius.....	3
2.-Mètode.....	5
2.1- Subjectes.....	5
2.2- Material.....	7
2.3-Procement.....	8
3.-Anàlisi dels resultats.....	8
3.1.- Dades demogràfiques.....	8
3.2-Sensibilització de la societat catalana als maltractaments a les dones.....	10
3.2.1- Valoració social dels maltractaments físics.....	10
3.2.2- Valoració social dels maltractaments psíquics.....	10
3.2.3- Percepció de la gravetat del delictes.....	11
3.2.4- Característiques de la dona maltractada.....	12
3.2.5- Evolució dels maltractaments.....	17
3.2.6- Contribució dels mitjans de comunicació a la sensibilització...	17
3.3-Les denúncies.....	18
3.3.1- Denúncies de les agressions.....	18
3.3.2- Evolució de les denúncies.....	19
3.3.3- Actuacions en cas de maltractaments.....	19
3.3.3.1-Institucions on denunciar-ho.....	19
3.3.3.2- Coneixement de les mesures que cal prendre en cas de maltractaments.....	20
3.3.3.3- Coneixement dels centres d'ajuda.....	20
3.4-L'actuació dels organismes públics.....	21
3.4.1- Actuacions a l'agressor.....	21
3.4.1.1- Programes de tractament a l'agressor.....	21
3.4.1.2- Condemna a l'agressor.....	22
3.4.2- Campanyes publicitàries o de sensibilització	22
3.4.3- Protocol interdepartamental.....	23
3.4.4- Eficàcia de les accions de suport a les víctimes.....	24

.4.5- Prova pilot del braçalet.....	26
3.4.6- Contribució dels mitjans de comunicació al coneixement de determinades actuacions.....	27
<hr/>	
3.5-Prevalença de maltractaments.....	27
3.5.1- Casos propers de maltractaments físics a dones.....	27
3.5.2- Casos propers de maltractaments psíquics a dones.....	28
3.5.3- Prevalença de dones enquestades maltractades.....	28
3.5.4- Tipus de maltractaments soferts.....	29
4.-Conclusions.....	30
Annex: qüestionari.....	34

1.-Introducció i objectius

Els maltractaments i agressions que pateixen moltes dones en l'àmbit familiar no és una problemàtica nova. És a partir dels anys 90 que la societat se n'ha fet ressò gràcies sobretot als mitjans de comunicació, que han difós puntualment nous casos de maltractaments en aquests últims anys que afecten a dones de tot l'Estat Espanyol. En definitiva, podem parlar de certs canvis importants.

D'una banda, la dona maltractada no sembla tan disposada a silenciar el seu problema. Conseqüentment, apareixen més denúncies per casos d'agressions i maltractaments a la llar. Per una altra banda, l'alarma social s'ha disparat sobre aquest tipus d'agressió domèstica. A Catalunya, del gener al juliol de l'any 1999 van haver-hi un total de 1.623 denúncies, una xifra superior que la dels darrers anys. És evident, doncs, que s'ha produït un canvi de sensibilitat en la població catalana en relació a la dona maltractada. Al mateix temps, les institucions públiques han augmentat en els últims deu anys les seves actuacions. Al territori català existeixen cases d'acollida per a dones maltractades; la Generalitat ha creat una comissió interdepartamental d'anàlisi dels actes de violència contra les dones en l'àmbit de la llar amb l'objectiu de prevenir l'erradicació de la violència domèstica contra les dones; l'Institut Català de la Dona ha posat en marxa el programa pilot del braçalel d'alarma per tal d'incrementar la seguretat de les dones; s'han creat convenis amb els col·legis d'advocats per garantir l'assistència jurídica especialitzada a les víctimes i s'han concedit subvencions a entitats sense ànim de lucre per portar projectes per tal de prevenir o erradicar la violència contra les dones, així com programes per rehabilitar dones maltractades.

Tanmateix, el problema continua existint, per la qual cosa és necessari continuar amb el treball de prevenció i assistència a les dones maltractades. Per acabar amb aquest tipus d'agressions urgeix una sensibilització i conscienciació col·lectives per aconseguir un canvi d'actitud imprescindible a nivell social, sobretot de les persones més properes a les víctimes. I aquestes han de conscienciar-se que contem amb una col·laboració pública i privada ben organitzada.

És oportú, doncs, realitzar una enquesta d'opinió l'any 1999 per poder-la comparar amb la feta pel propi Institut Català de la Dona l'any 1990. D'aquesta manera podrem valorar si l'esforç de les institucions públiques i la difusió dels mitjans de comunicació han assolit l'objectiu de conscienciar la societat catalana del problema de la violència a la llar i donar a conèixer que les institucions públiques ofereixen una gamma àmplia d'ajudes per combatre-la.

Objectiu general:

- Realitzar un estudi d'opinió sobre actes de violència contra les dones en l'àmbit de la llar a Catalunya.

Objectius específics:

- Estudiar la sensibilització de la societat catalana als maltractaments a les dones. Conèixer, igualment, la percepció de la població de Catalunya en relació al paper que juguen els mitjans de comunicació a l'hora de difondre aquesta problemàtica.
- Descriure l'estat d'opinió dels ciutadans catalans sobre la denúncia i el grau de coneixement que tenen sobre les mesures que cal prendre en cas de maltractaments.
- Estudiar la consciència col·lectiva de l'actuació i atenció social de les institucions públiques en els darrers anys en relació a la violència domèstica. Es fa una especial atenció a les actuacions a l'agressor. Contribució dels mitjans de comunicació al coneixement de les actuacions.
- Aproximació de l'estimació de la prevalença de maltractaments. Donat que molt probablement la dona maltractada era, fins ara, una població oculta es realitzen preguntes per intentar trobar el nombre real de dones maltractades a Catalunya. És probable que no hi hagi un augment de la violència domèstica sinó que hi hagi més denúncies gràcies a una major sensibilitat social.

Objectiu final:

- **Comparar els resultats d'aquest estudi amb el que va fer el Dr. F.X. Altarriba l'any 1990 amb objectius semblants per encàrrec de l'Institut Català de la Dona (ICD) i publicat per aquest l'any 1992, per tal d'analitzar l'evolució dels diferents aspectes contemplats.**

2.-Mètode**2.1- Subjectes**

Univers: tots els residents a Catalunya més grans de 15 anys que tenen telèfon a la seva llar.

A fi de poder comparar aquest estudi amb el realitzat per l'Institut Català de la Dona a l'any 1990 es va utilitzar el mateix tipus de mostreig.

Mostra

801 subjectes homes i dones de Catalunya

400 dones de l'Àrea Metropolitana de Barcelona per replicar exactament l'estudi de 1990.

Total:1201 individus, entre homes i dones, producte de la suma de 801 individus (homes i dones) més 400 dones de l'àrea metropolitana de Barcelona

Fitxa tècnica de la mostra:

Mostra: 1201 persones

Marge d'error: $\pm 2,82$

Mostra: 801 persones

Marge d'error: $\pm 3,4$

Mostra: 400 persones

Marge d'error: $\pm 4,9$

Nivell de confiança per les tres mostres: 95,5%

Màxima indeterminació: $p = q = 50\%$ ($k = 2$)

Tècnica: entrevistes telefòniques

Tipus de mostreig: aleatori per sexe i lloc de residència.

El mostreig ha estat bietàpic. A la primera etapa s'han determinat les mateixes poblacions i aproximadament el mateix número de subjectes per cada una de les poblacions de l'estudi de l'any 1990 per tal de replicar-lo exactament. A la segona etapa s'ha seleccionat el número de telèfon dels subjectes aleatòriament mitjançant el llisti telefònic.

MOSTRA DE 801 INDIVIDUS						
	< 30.000h.		> 30.000h.		A.M.B.	
BARCELONA	Vilafranca	20	Sabadell	24	Barcelona	301
	Parets	19	Manresa	26	Cornellà	25
	Tordera	21	Igualada	25	Sant Just	27
	El Masnou	22	Vilanova i la Geltrú	25	Montcada i Reixac	27
	Barberà	21	Cerdanyola	27		
LLEIDA	Torrefarrera	27	Lleida	15		
GIRONA	Sant Joan de les Fonts	19	Girona	11		
	Banyoles	19				
	Olot	20				
TARRAGONA	Tortosa	19	Tarragona	23		
	Móra la Nova	19				
	Móra d'Ebre	19				
MOSTRA 400 DONES (A.M.B.)						
Barcelona (Districte I-X)		280				
Cornellà		24				
Sant Just		24				
Sant Joan Despí		24				
Can Sant Joan (Montcada i Reixac)		24				
Cerdanyola		24				
TOTAL		400				

Taula 1.- Mostratge realitzat segons els diferents municipis.

2.2- Material

Per dur a terme l'estudi es va elaborar una enquesta de 20 preguntes i algunes qüestions sobre variables demogràfiques com a identificadors dels subjectes (veure annex).

Es van elaborar una sèrie de preguntes per tal d'avaluar cada un dels objectius proposats.

A continuació presentem una taula amb l'estructura final de l'enquesta:

Tipus de variable estudiada	Pregunta	Número d'ítem
Demogràfiques	<i>Edat, sexe, nivell d'estudis, i situació laboral</i>	A-B-C-D
Sensibilització	<i>Valoració social als maltractaments físics i psíquics, percepció de la gravetat del delicte, característiques de la dona maltractada, evolució dels maltractaments, contribució dels mitjans de comunicació a la sensibilització</i>	1-2-3-8-9-11
Denúncia	<i>Denúncies de les agressions, evolució de les denúncies, actuacions en cas de maltractaments, institucions on denunciar-ho, coneixement de les mesures que cal prendre en cas de maltractaments, coneixement dels centres d'ajuda</i>	7-10-16-17-18
Actuació i atenció social de les institucions públiques	<i>Actuacions a l'agressor, campanyes publicitàries o de sensibilització, contribució dels mitjans de comunicació al coneixement de les actuacions</i>	12-13-14-15-19-20
Prevalença	<i>Casos propers de maltractaments físics i psíquics a dones, prevalença de dones enquestades maltractades, tipus de maltractaments soferts</i>	4-5-6

Taula 2.- Estructura de l'enquesta.

2.3- Procediment

La tècnica utilitzada ha estat l'enquesta telefònica. Un cop construïda l'enquesta, es va passar a 25 persones com a prova pilot. Com que els estudis d'opinió tenen un alt grau d'oportunitat, les enquestes s'han de realitzar quan el fenomen està vigent per poder recollir les dades adequadament. Per la qual cosa en el nostre estudi es van començar a administrar les enquestes al mes de novembre per coincidir amb el 25 de novembre, Dia Internacional Contra la Violència a les Dones, i al mateix temps coincidir amb les dates en què va ser realitzada l'enquesta de fa nou anys. Les enquestes telefòniques es van realitzar entre els dies 23 de novembre i 16 de desembre de 1999. Van ser realitzades per deu enquestadors/es degudament entrenats a tal fi.

3.- Anàlisi dels resultats

3.1. Dades demogràfiques

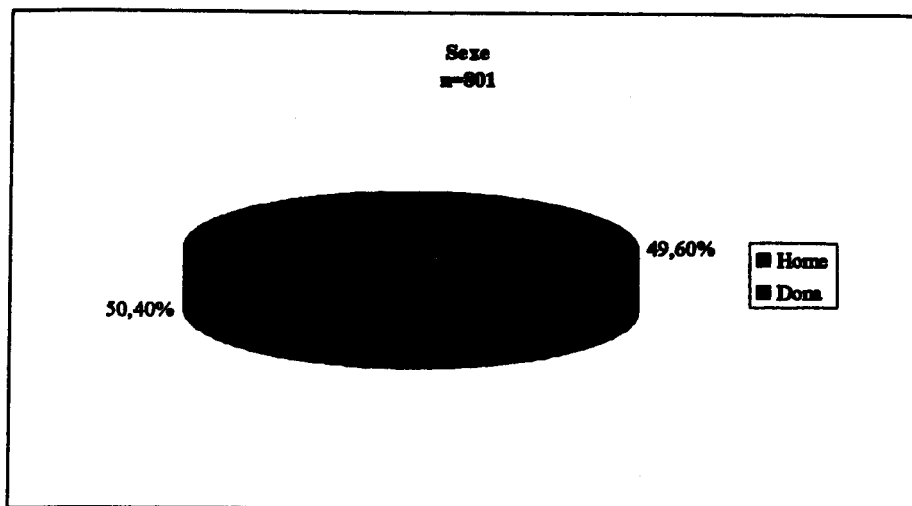


Figura 1.- Descripció de la variable sexe (en percentatges).

Com es pot veure a la figura 1, la distribució de la variable sexe a la mostra d'homes i dones de tot Catalunya és equilibrada.

NIVELL D'ESTUDIS			
n = 1201			
		Freqüència	Percentatge
Categories de resposta	Sense Estudis	18	1,5
	Bàsics	567	47,2
	Secundaris	265	22,1
	Formació Professional	125	10,4
	Universitaris	220	18,3
	No Contesta	6	,5
Total		1201	100,0

Taula 3.- Descripció de la variable nivell d'estudis.

En referència al nivell d'estudis, un 47% de les persones de la mostra general té un nivell d'estudis bàsics. En general el nivell d'estudis de la mostra és baix (veure taula 3).

SITUACIÓ LABORAL				
		Percentatge n = 1201	Percentatge n = 801	Percentatge n = 400
Categories de resposta	No sap / No contesta	,8	,9	,5
	Treballa actualment	39,5	43,3	31,8
	Aturat	8,8	8,4	9,7
	Jubilat	23,9	24,5	22,8
	Mestressa de casa	21,6	16,4	32,0
	Estudiant	4,0	4,9	2,2
	Altres	1,4	1,6	1,0
Total		100,0	100,0	100,0

Taula 4.- Descripció de la variable situació laboral.

Com s'observa a la taula 4 en els tres grups la majoria dels subjectes treballen, estan jubilats o són mestresses de casa.

EDAT					
	Mitjana	Mediana	Des. Tipus	Mínim	Màxim
n = 1201	49,6266	50	18,4500	15	97
n = 801	48,7635	49	18,4764	15	97
n = 400	51,3593	53	18,2974	17	93

Taula 5.- Descripció de la variable edat.

La forquilla d'edat oscil·la entre 15 i 97 anys, sent la mitjana en la mostra total de 49,62 i la desviació tipus de 18,45, el que ens demostra que totes les edats estan representades en aquesta mostra.

3.2-Sensibilització de la societat catalana als maltractaments a les dones

3.2.1- Valoració social dels maltractaments físics

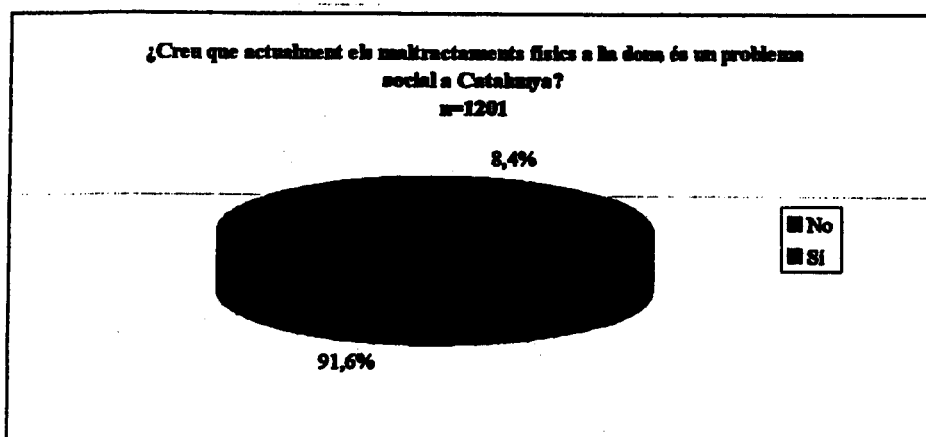


Figura 2.- Descripció de la valoració social sobre els maltractaments físics a dones (en percentatges).

El 91,6% de la mostra creu que els maltractaments físics a dones són un problema social a Catalunya (figura 2).

3.2.2.- Valoració dels maltractaments psíquics

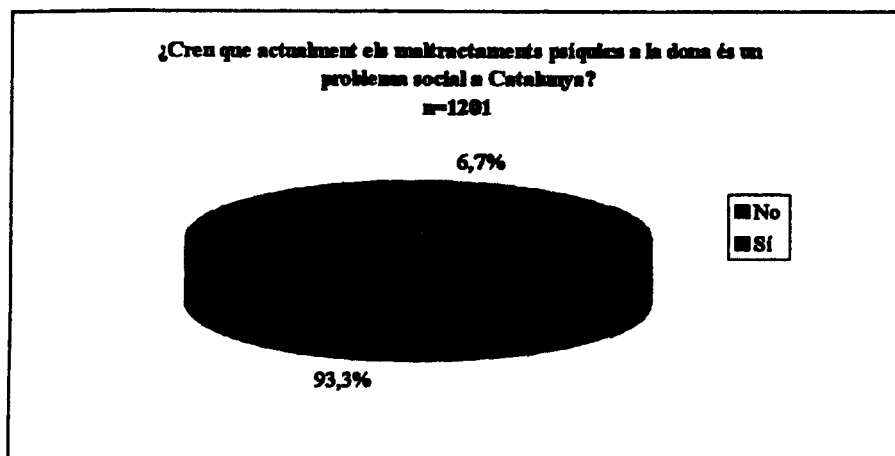


Figura 3.- Descripció de la valoració social sobre els maltractaments psíquics a dones (en percentatges).

El 93,3% de la mostra creu que els maltractaments psíquics a dones són un problema social a Catalunya (figura 3).

En conseqüència, la població està altament sensibilitzada pel problema de la violència domèstica. Valorant com a problema social els maltractaments psíquics una mica més que els físics.

3.2.3- Percepció de la gravetat del delicte

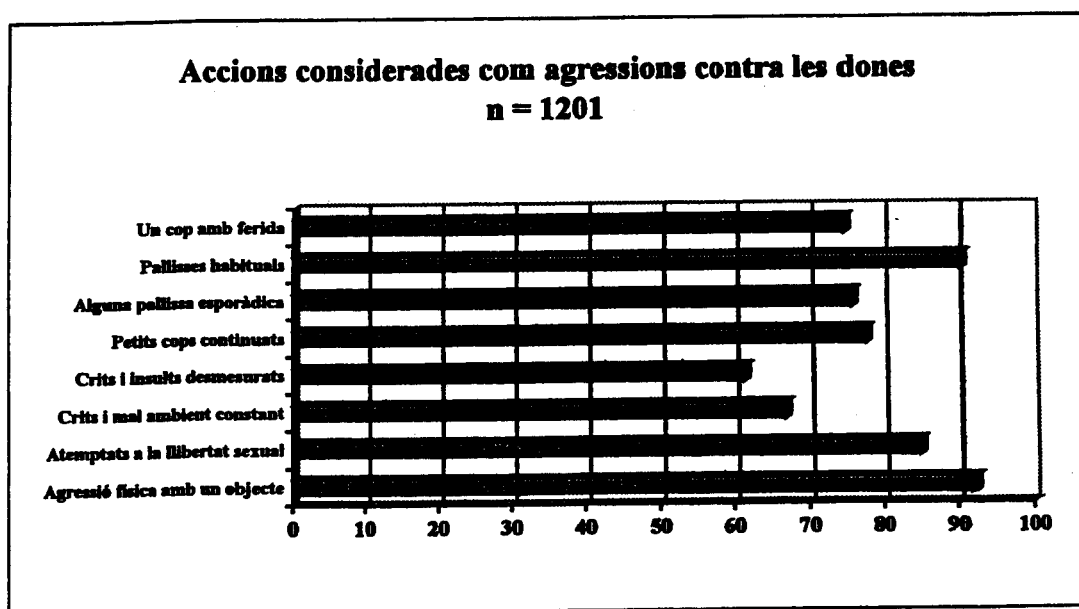


Figura 4.- Descripció de la percepció de la gravetat del delicte (en percentatges). En aquesta gràfica només es mostren els percentatges per la categoria 5 (molt important).

Com s'observa a la figura 4 els delictes considerats més importants són les pallisses habituals els atemptats a la llibertat sexual i l'agressió física amb un objecte.

3.2.4- Característiques de la dona maltractada

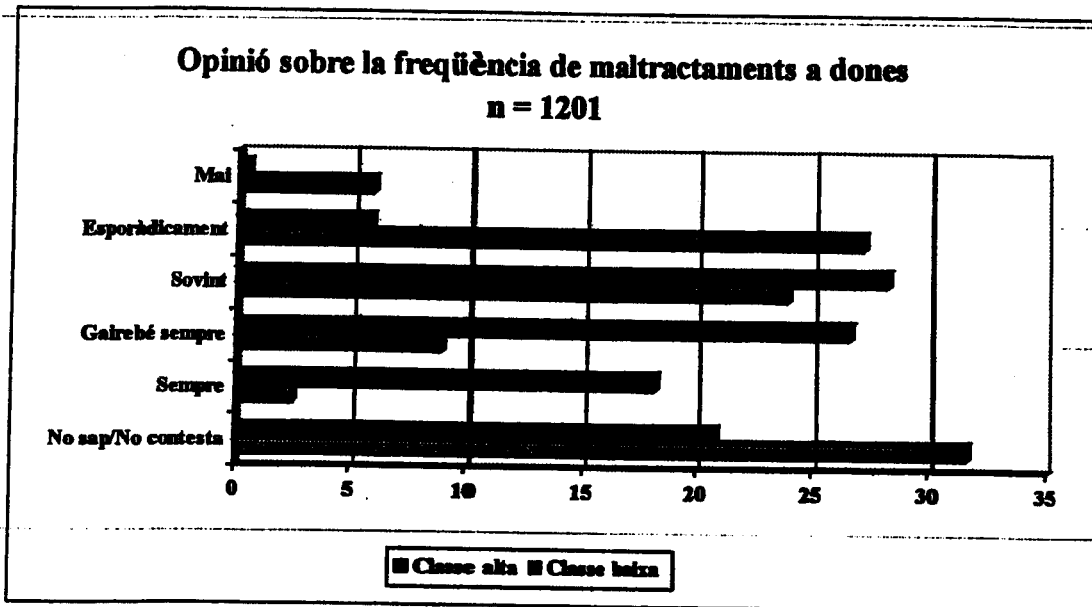


Figura 5.- Descripció de la percepció de la freqüència amb que es donen maltractaments a dones en classe social alta i baixa (en percentatges).

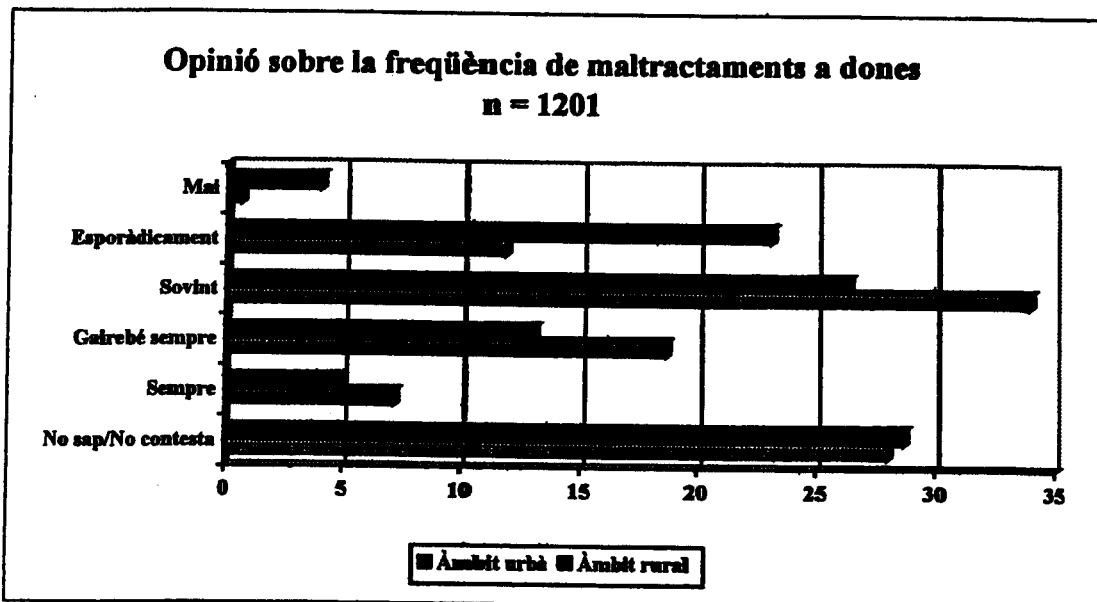


Figura 6.- Descripció de la percepció de la freqüència amb que es donen maltractaments a dones en àmbit urbà i àmbit rural (en percentatges).

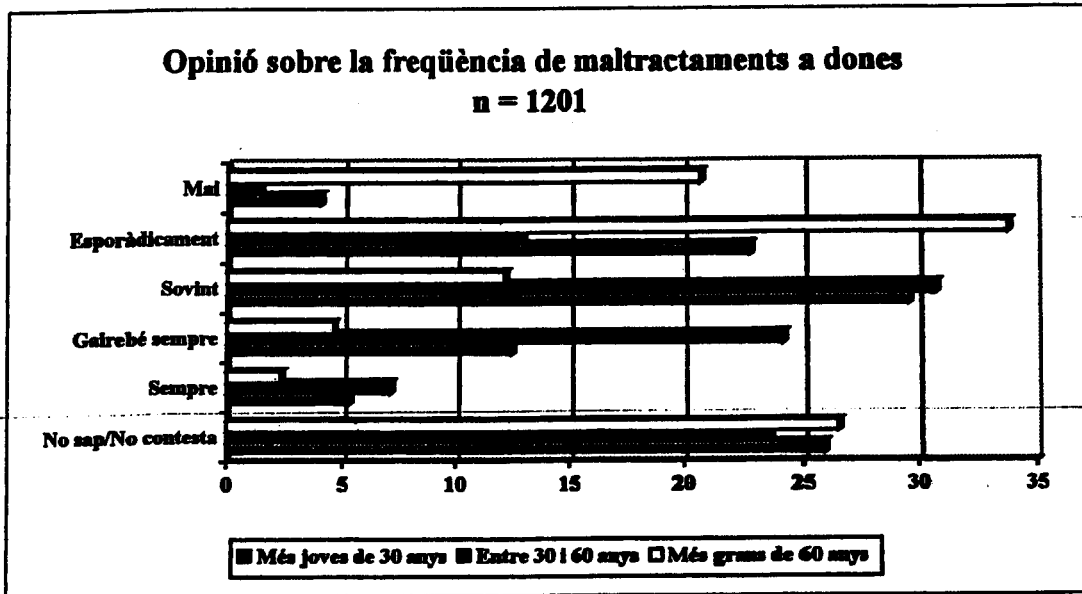


Figura 7.- Descripció de la percepció de la freqüència amb que es donen maltractaments a dones en persones més joves de 30 anys, en persones entre 30 i 60 anys i en persones majors de 60 (en percentatges).

OPINIÓ SOBRE LA FREQUÈNCIA DE MALTRACTAMENTS A DONES ENTRE DIVORCIADES			
n = 1201			
		Freqüències	Percentatge
Categories de resposta	No sap/No contesta	352	29,3
	Mai	51	4,2
	Esporàdicament	173	14,4
	Sovint	339	28,2
	Gairebé sempre	201	16,7
	Sempre	85	7,1
	Total	1201	100,0

Taula 10.- Descripció de la percepció de la freqüència amb que es donen maltractaments a dones entre dones divorciades.

OPINIÓ SOBRE LA FREQUÈNCIA DE MALTRACTAMENTS A DONES ENTRE DONES QUE VIUEN EN PARELLA			
n = 1201			
		Freqüències	Percentatge
Categories de resposta	No sap/No contesta	360	30,0
	Mai	68	5,7
	Esporadicament	243	20,2
	Sovint	264	22,0
	Gairebé sempre	216	18,0
	Sempre	50	4,2
	Total	1201	100,0

Taula 11.- Descripció de la percepció de la freqüència amb que es donen maltractaments a dones entre dones que viuen en parella.

Les figures 5, 6, 7, 8 i les taules 7, 8, 9, 10, i 11 corresponen a la descripció de la pregunta 8 de l'enquesta. Cal destacar que és la pregunta on hi ha un nombre més elevat de subjectes que no contesten, sent el percentatge més alt de no contestats un 33,4% en l'apartat de classe social alta. Sembla que els subjectes estan sensibilitzats pel problema dels maltractaments a les dones però no coneixen les circumstàncies a on es donen aquests maltractaments.

Destacar que l'opinió sobre la freqüència amb que es donen més maltractaments a dones és principalment a la classe social baixa, a l'àmbit urbà, a les persones de 30 a 60 anys i a les casades.

3.2.5- Evolució dels maltractaments

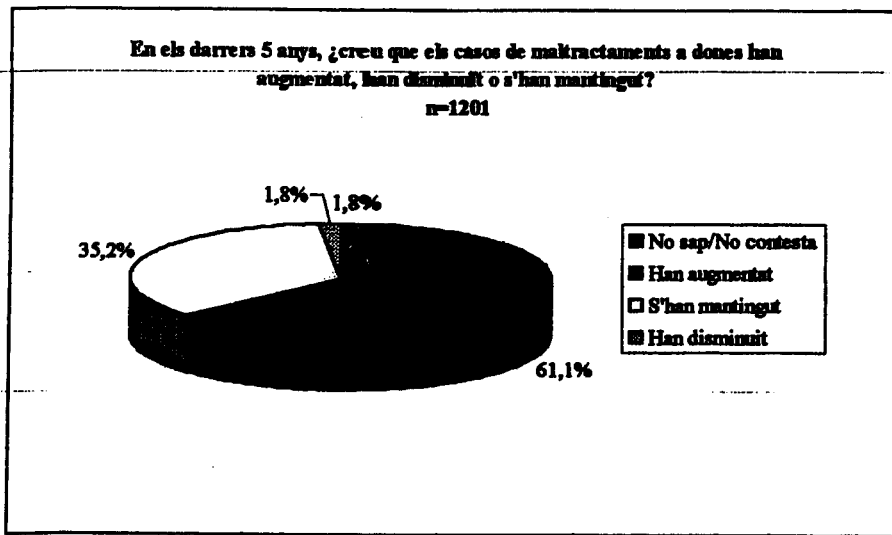


Figura 9.- Descripció de la percepció de l'evolució dels maltractaments a dones en els últims cinc anys (en percentatges).

Un 61,1% creu que els maltractaments a les dones han augmentat en els darrers cinc anys.

3.2.6- Contribució dels mitjans de comunicació a la sensibilització

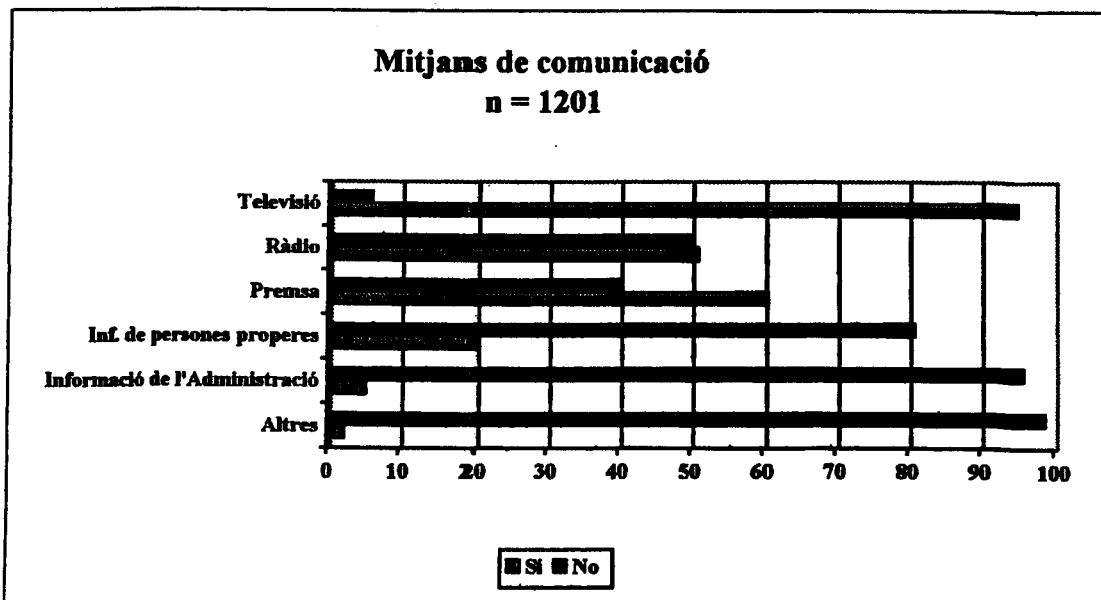


Figura 10.- Descripció dels mitjans de comunicació a través dels que s'ha tingut notícia sobre els maltractaments a dones (en percentatges).

Tal com s'observa a la figura 10 la televisió, ràdio i premsa són els mitjans de comunicació pels que la gent té un major coneixement sobre els maltractaments a les dones, destacant especialment la televisió. (94,4%).

3.3-Les denúncies

3.3.1- Denúncies de les agressions

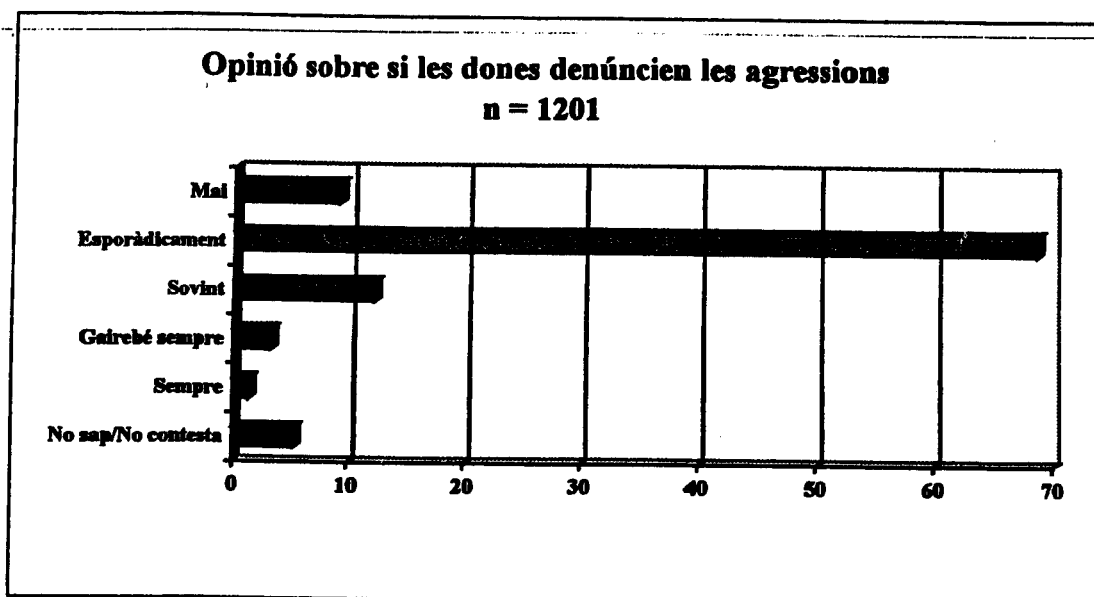


Figura 11.- Descripció de la percepció sobre si les dones denuncien l'agressió que pateixen (en percentatges).

Un 68,7% dels enquestats creu que les dones que pateixen algun tipus de maltractament només ho denuncien esporàdicament (figura 11).

3.3.2- Evolució de les denúncies

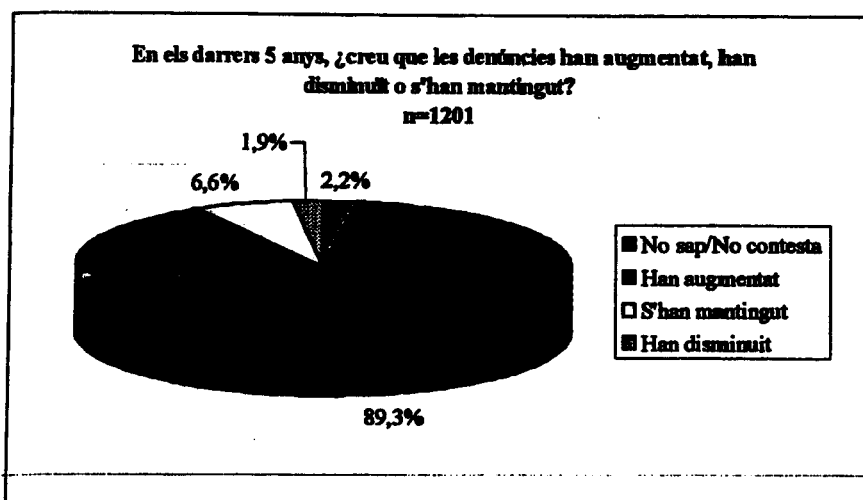


Figura 12.- Descripció de la percepció de l'evolució de les denúncies en els últims cinc anys (en percentatges).

Com s'observa a la figura 12 un 89,3% dels enquestats consideren que les denúncies han augmentat en els últims cinc anys (figura 12).

3.3.3- Actuacions en cas de maltractaments

3.3.3.1- Institucions on denunciar-ho

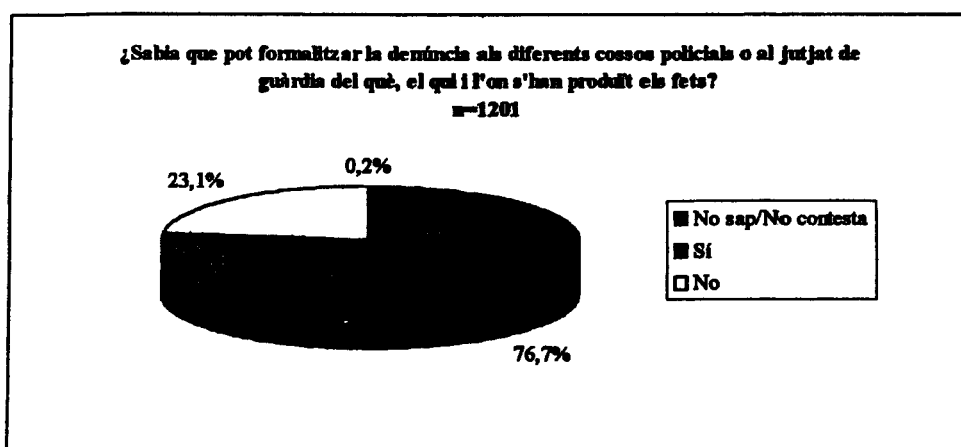


Figura 13.- Descripció del coneixement sobre les institucions on denunciar els maltractaments a dones (en percentatges).

El 76,7% dels subjectes enquestats coneix els llocs on cal presentar la denúncia en cas de maltractament (figura 13).

3.3.3.2- Coneixement de les mesures que cal prendre en cas de maltractaments

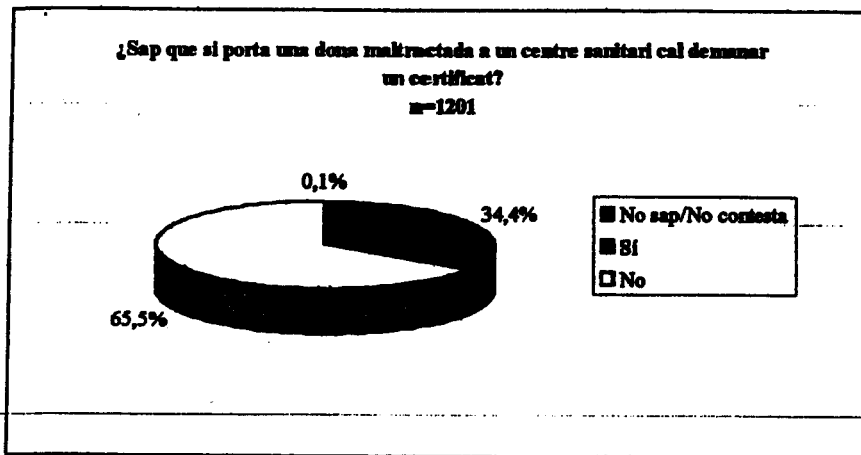


Figura 14.- Descripció del coneixement sobre les mesures que cal prendre quan es porta una dona maltractada a un centre sanitari (en percentatges).

Cal destacar que un 65,5% dels enquestats no saben encara que s'ha de demanar un certificat mèdic quan es porta a una dona maltractada a un centre sanitari per tal de poder formalitzar posteriorment la denúncia.

3.3.3.3- Coneixement dels centres d'ajuda

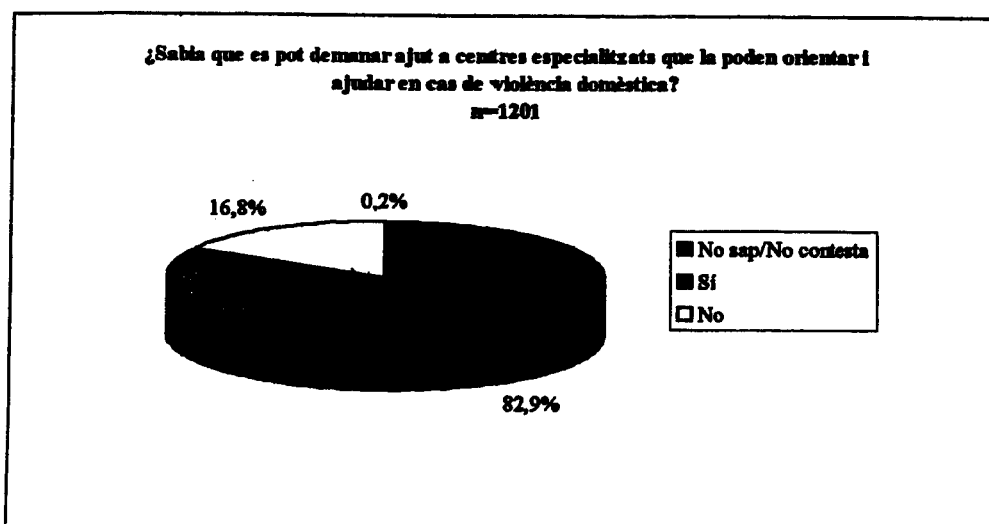


Figura 15.- Descripció del coneixement sobre els centres especialitzats que poden orientar i ajudar a les dones en cas de violència domèstica (en percentatges).

Com s'observa a la figura 15 el grau de coneixement sobre els centres especialitzats que poden orientar i ajudar a les dones és elevat (82,9%).

3.4.- L'actuació dels organismes públics

3.4.1- Actuacions a l'agressor

3.4.1.1- Programes de tractament a l'agressor

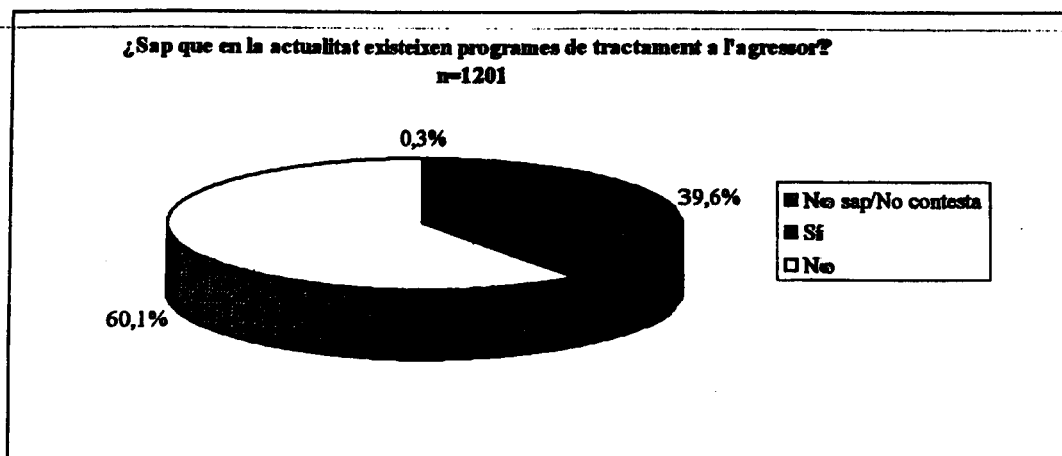


Figura 16.- Descripció del coneixement de l'existència de programes de tractament a l'agressor (en percentatges).

L'existència de programes de tractament a l'agressor és una de les actuacions que les institucions públiques han endegat per solucionar el problema de la violència domèstica. D'entre el total de subjectes enquestats un 39,6% coneix la seva existència (figura 16).

3.4.1.2- Condemna a l'agressor

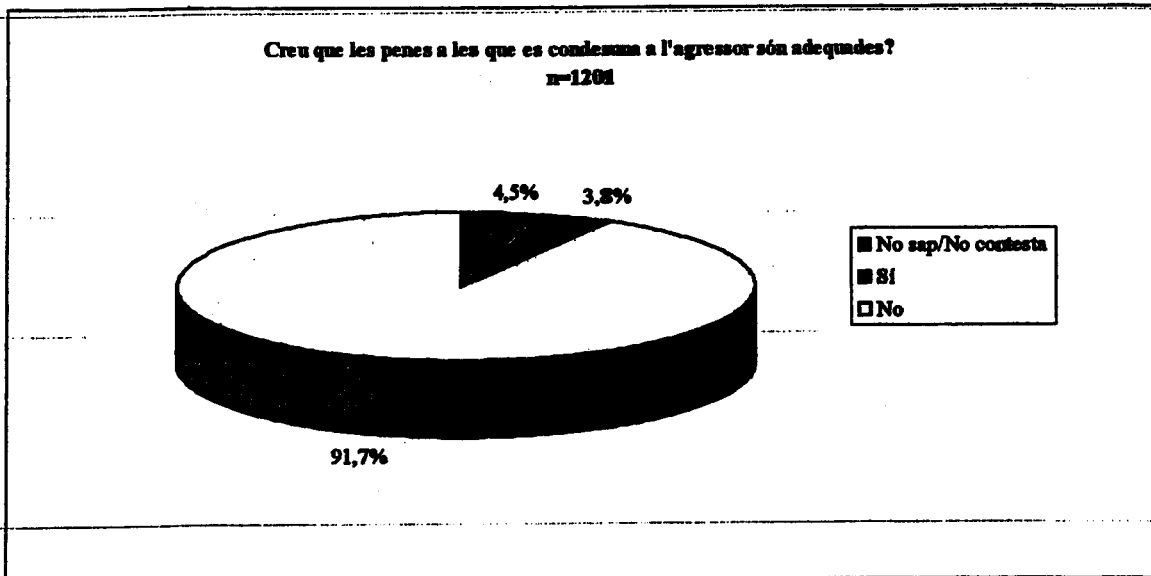


Figura 17.- Descripció de l'opinió sobre l'adequació de les penes a les que es condemna a l'agressor (en percentatges).

Un 91,7% dels enquestats considera que les penes a les que es condemna a l'agressor no són adequades (figura 17).

3.4.2- Campanyes publicitàries o de sensibilització

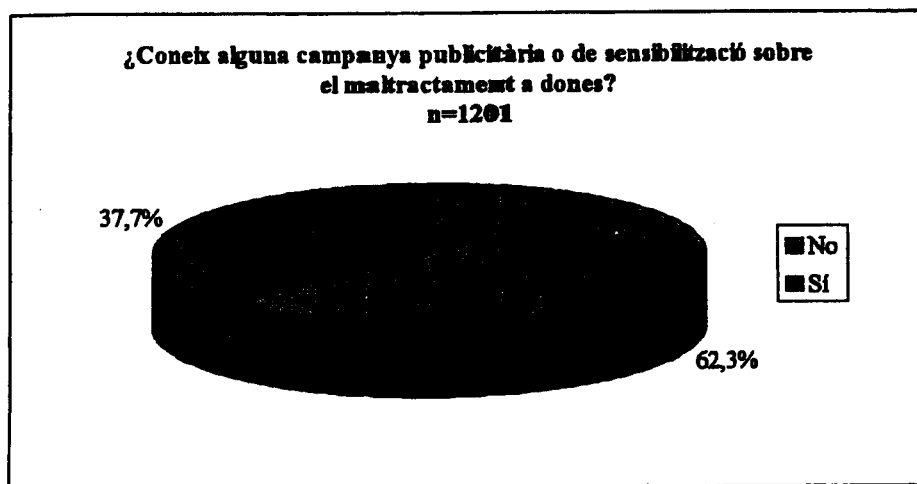


Figura 18.- Descripció del coneixement de l'existència de campanyes publicitàries o de sensibilització sobre el maltractament a dones (en percentatges).

Un 37,7% (453) dels subjectes de la mostra coneix alguna campanya publicitària o de sensibilització sobre els maltractaments a dones. D'aquests un 59,4% les coneixen a través de la televisió, sent la campanya que més mencionen la de la dona que es desmaquilla i li van apareixent blaus a la cara (5,96%).

3.4.3- Protocol interdepartamental

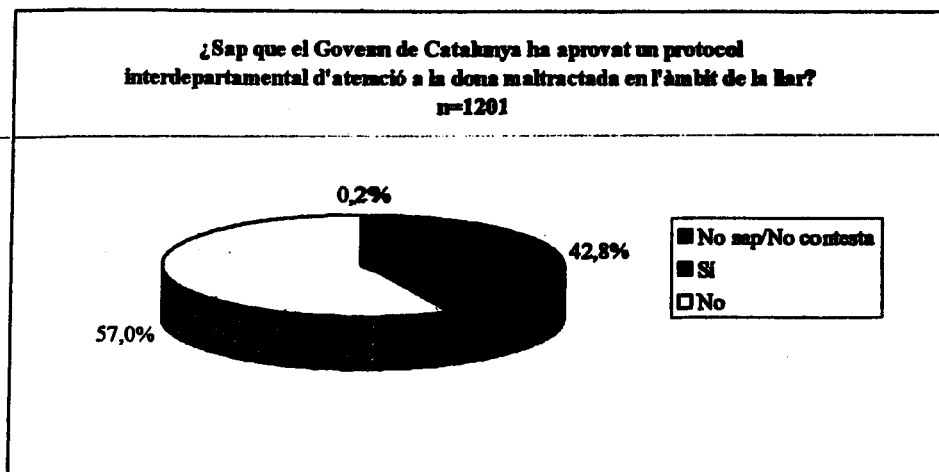


Figura 19.- Descripció del coneixement de l'existència del protocol interdepartamental d'atenció a la dona maltractada en l'àmbit de la llar que ha aprovat el Govern de Catalunya (en percentatges).

Un 42,8% coneix l'existència del protocol interdepartamental d'atenció a la dona maltractada en l'àmbit de la llar aprovat recentment pel Govern de Catalunya.

3.4.4- Eficàcia de les accions de suport a les víctimes

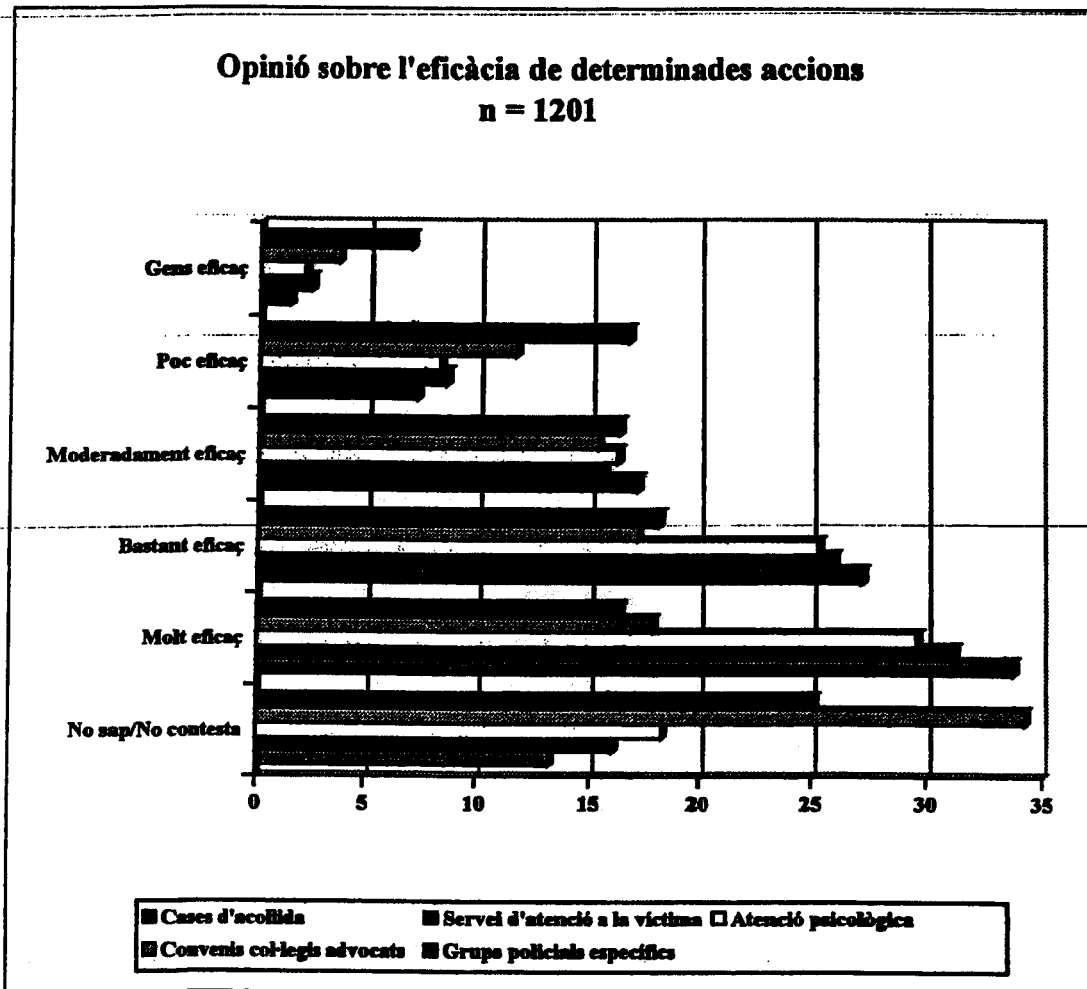


Figura 20.- Descripció de la valoració de l'eficàcia de les cases d'acollida, del servei d'atenció a la víctima, dels serveis d'atenció psicològica a través d'entitats, dels convenis amb els col·legis d'advocats per assistència jurídica específica i dels grups policials específics per donar suport a les víctimes (en percentatges).

VALORACIÓ DE L'EFICÀCIA DE LES CASES D'ACOLLIDA PER DONAR SUPORT A LES VÍCTIMES			
n = 1201			
		Freqüències	Percentatge
Categories de resposta	No sap/No contesta	158	13,2
	Gens eficaç	17	1,4
	Poc eficaç	88	7,3
	Moderadament eficaç	206	17,2
	Bastant eficaç	327	27,2
	Molt eficaç	405	33,7
Total		1201	100,0

Taula 12.- Descripció de la valoració de l'eficàcia de les cases d'acollida per donar suport a les víctimes.

VALORACIÓ DE L'EFICÀCIA DEL SERVEI D'ATENCIÓ A LA VÍCTIMA			
n = 1201			
		Freqüències	Percentatge
Categories de resposta	No sap/No contesta	193	16,1
	Gens eficaç	29	2,4
	Poc eficaç	103	8,6
	Moderadament eficaç	189	15,7
	Bastant eficaç	312	26,0
	Molt eficaç	375	31,2
	Total	1201	100,0

Taula 13.- Descripció de la valoració de l'eficàcia del servei d'atenció a la víctima per donar suport a les víctimes.

VALORACIÓ DE L'EFICÀCIA DELS SERVEIS D'ATENCIÓ PSICOLÒGICA A LES VÍCTIMES A TRAVÉS D'ENTITATS			
n = 1201			
		Freqüències	Percentatge
Categories de resposta	No sap/No contesta	220	18,3
	Gens eficaç	25	2,1
	Poc eficaç	100	8,3
	Moderadament eficaç	196	16,3
	Bastant eficaç	304	25,3
	Molt eficaç	356	29,6
	Total	1201	100,0

Taula 14.- Descripció de la valoració de l'eficàcia dels serveis d'atenció psicològica a través d'entitats per donar suport a les víctimes.

VALORACIÓ DE L'EFICÀCIA DELS CONVENIS AMB ELS COL·LEGIS D'ADVOCATS PER ASSISTÈNCIA JURÍDICA ESPECÍFICA A LES VÍCTIMES			
n = 1201			
		Freqüències	Percentatge
Categories de resposta	No sap/No contesta	411	34,2
	Gens eficaç	44	3,7
	Poc eficaç	140	11,7
	Moderadament eficaç	185	15,4
	Bastant eficaç	206	17,2
	Molt eficaç	215	17,9
	Total	1201	100,0

Taula 15.- Descripció de la valoració de l'eficàcia dels convenis amb els col·legis d'advocats per assistència jurídica específica per donar suport a les víctimes.

VALORACIÓ DE L'EFICÀCIA DELS GRUPS POLICIALS ESPECÍFICS PER DONAR SUPORT A LES VÍCTIMES n = 1201			
		Freqüències	Percentatge
Categories de resposta	No sap/No contesta	302	25,1
	Gens eficaç	84	7,0
	Poc eficaç	202	16,8
	Moderadament eficaç	197	16,4
	Bastant eficaç	219	18,2
	Molt eficaç	197	16,4
	Total	1201	100,0

Taula 16.- Descripció de la valoració de l'eficàcia dels grups policials específics per donar suport a les víctimes.

A la figura 20 i a les taules 12, 13, 14, 15 i 16 es descriu la pregunta 14. En aquesta pregunta cal destacar dos comportaments diferencials, per una banda les cases d'acollida, el servei d'atenció a la víctima i els serveis d'atenció psicològica són valorats com a eficaços per la majoria dels enquestats, en tant que en referència als convenis amb els col·legis d'advocats per assistència jurídica específica i als grups policials específics la valoració no és tant positiva i hi ha un percentatge molt elevat de persones que no contesten.

3.4.5- Prova pilot del braçalet

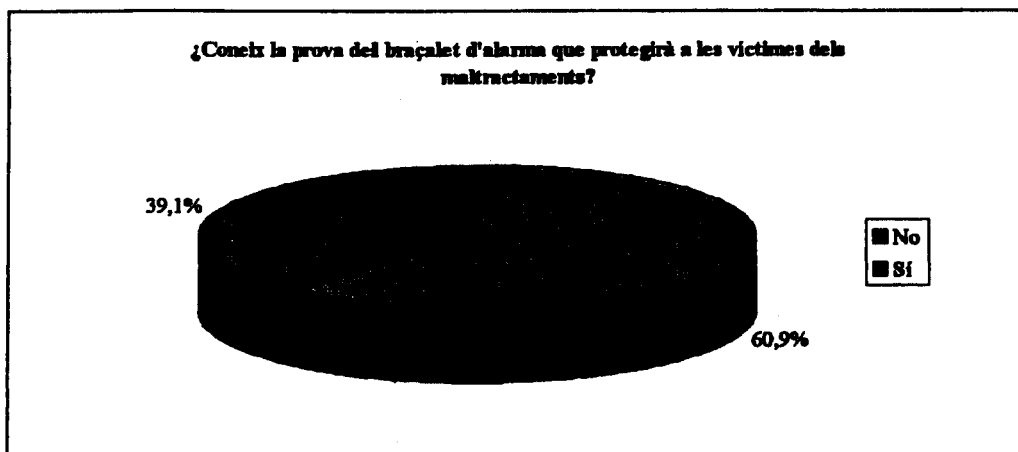


Figura 21.- Descripció del grau de coneixement sobre l'existència del braçalet d'alarma que protegirà a les víctimes dels maltractaments (en percentatges).

Tot i que la prova del braçalet d'alarma que protegirà a les víctimes dels maltractaments és pilot i molt recent, ja la coneixen un 39,1% (469) dels subjectes

enquestats (figura 21). D'aquests, un 61,4% ho coneix únicament i exclusivament a través de la televisió, i un 13,4% únicament i exclusivament a través de la premsa i un 8,9% ho coneix a partir de més d'un mitjà de comunicació.

3.4.6- Contribució dels mitjans de comunicació al coneixement de determinades actuacions

Tal com s'ha vist als apartats 3.4.2 i 3.4.5 la contribució dels mitjans de comunicació al coneixement de les actuacions és molt important, principalment el de la televisió. Cal destacar que els mitjans de comunicació influeixen en difondre molt ràpidament qualsevol actuació nova.

3.5.-Prevalença de maltractaments

3.5.1- Casos propers de maltractaments físics a dones

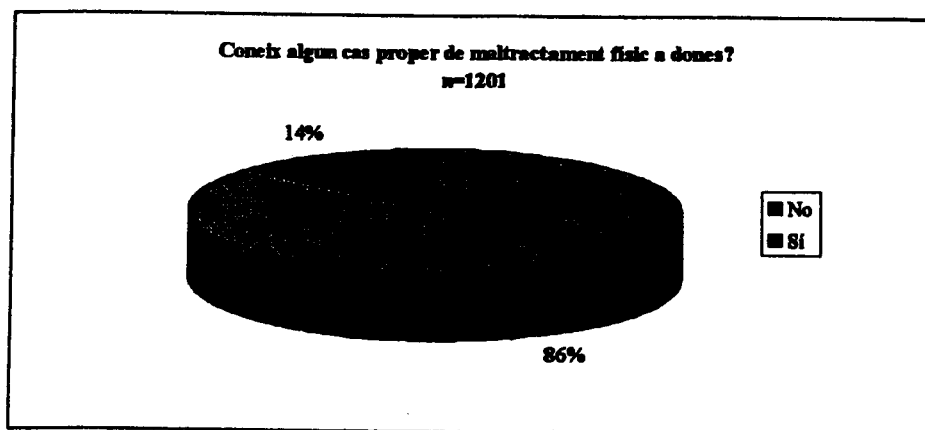


Figura 22.- Descripció de l'existència de casos propers a l'enquestat de maltractaments físics a dones (en percentatges).

Com es pot observar a figura 22 un 14% del total de persones enquestades manifesten coneixer algun cas proper de maltractament físic.

3.5.2- Casos propers de maltractaments psíquics a dones

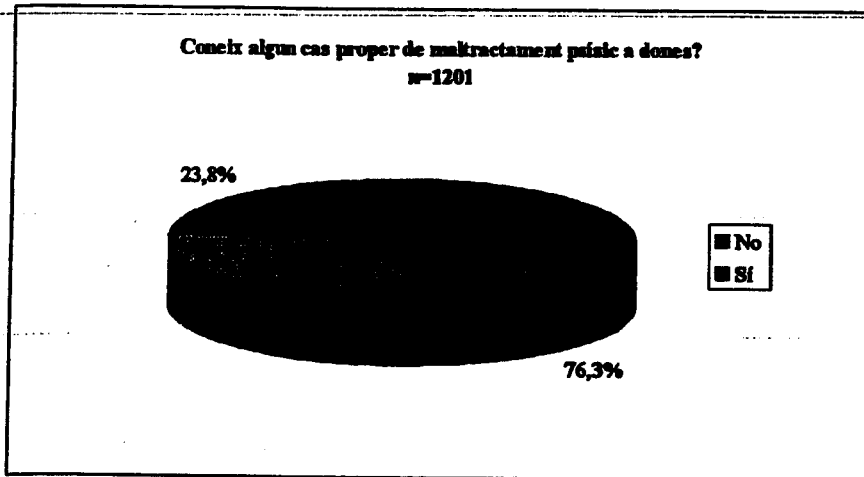


Figura 23.- Descripció de l'existència de casos propers a l'enquestat de maltractaments psíquics a dones (en percentatges).

Els resultats que es mostren a la figura 23 indiquen que el percentatge de persones de la mostra enquestada que coneixen algun cas proper de maltractament físic és del 23,8%, sent considerablement superior al de maltractaments físics.

3.5.3- Prevalença de dones enquestades maltractades

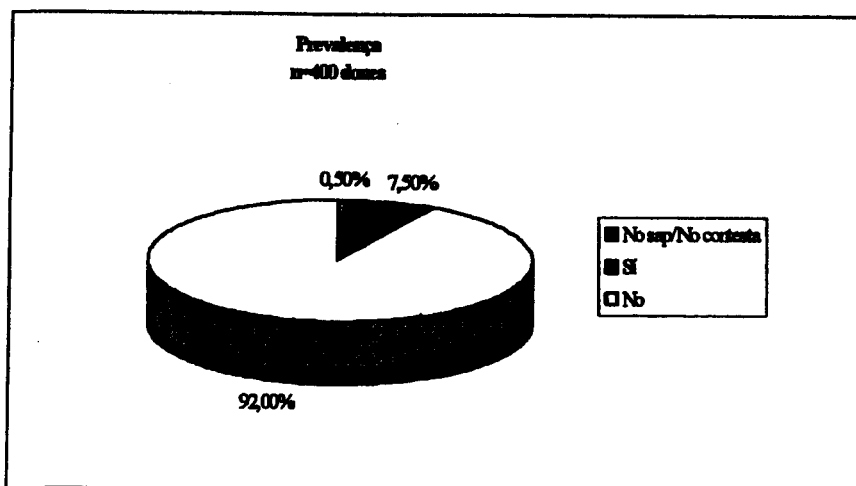


Figura 24.- Descripció del nombre de maltractaments a dones en la mostra de 400 de dones de l'àrea metropolitana de Barcelona (en percentatges).

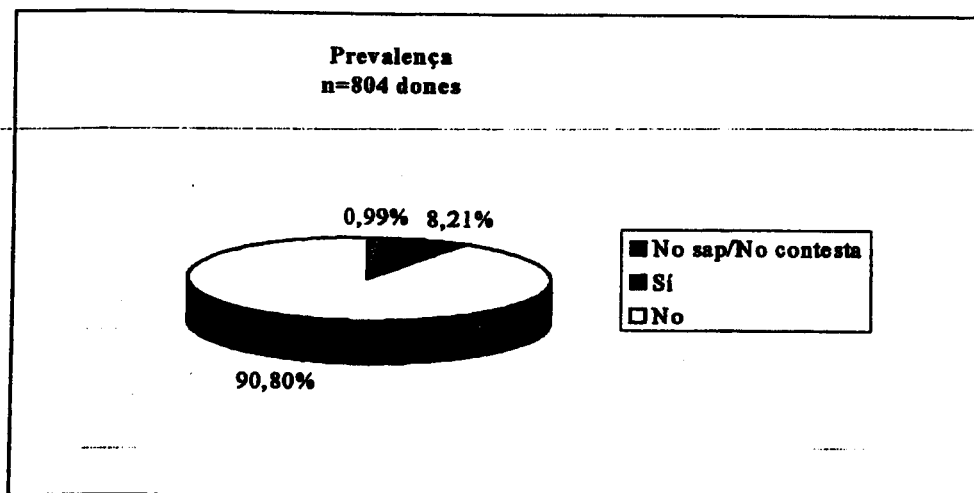


Figura 25.- Descripció del nombre de maltractaments a dones en el total de dones (804) de la mostra general (n = 1201) (en percentatges).

Les dades recollides a les figures 24 i 25 mostren que la prevalença de maltractaments és del 7,5% entre les dones de l'àrea metropolitana de Barcelona, en tant que aquest percentatge és del 8,21% de la mostra de dones general.

3.5.4- Tipus de maltractaments soferts

TIPUS D'AGRESSIÓ			
n = 66 (dones que han rebut algun tipus de maltractament)			
		Freqüències	Percentatge
Categories de resposta	Sexual	3	4,5
	Cops - Agressions	8	12,1
	Pallisses	9	13,6
	Crits i insults	7	10,6
	Psicològics	25	37,9
	Psicològics i físics	6	9,1
	No contesta	8	12,1
	Total	66	100,0

Taula 17.- Descripció del tipus de maltractaments que han patit les dones de la mostra enquestada.

Entre les 66 dones que declaren haver sofert algun tipus de maltractament, el maltractament més freqüent és el psicològic (37,9%).

4.-Conclusions

El present estudi pretén conèixer l'opinió dels catalans respecte a la violència domèstica. Dels resultats de l'estudi destaquem:

Sensibilització

Els resultats ens mostren que la mostra analitzada està molt sensibilitzada pels problemes de violència domèstica, tant si es tracta de maltractaments físics (91,6%) com psíquics (93,3%). Hi ha diferència significativa entre homes i dones al considerar els maltractaments físics i psíquics com a alarma social ($\chi^2 = 12,925$ $p < 0,001$ i $\chi^2 = 10,988$ $p = 0,001$ respectivament), les dones consideren que aquests tipus d'agressions són més alarmants a nivell social que no pas els homes.

Els resultats mostren que les agressions físiques són considerades més greus que les psicològiques i sexuals. Per ordre de gravetat destaquen l'agressió física amb un objecte (91,9 %), pallisses habituals (90,6%), agressions sexuals (85,1%), petits cops continuats (77,7%), pallisses esporàdiques (75,8%), un cop amb ferida (74,8%) i a continuació i per tant, com a menor gravetat, se situen les agressions psicològiques - mal ambient constant (66,8%) i crits desmesurats (61,4%). Comparant homes i dones, només hi ha diferències estadísticament significatives en les agressions de tipus psicològic - crits i insults desmesurats ($\chi^2 = 6,332$ $p = 0,042$) i crits i mal ambient constant ($\chi^2 = 12,576$ $p = 0,002$), les dones consideren que aquests tipus d'agressions són més importants que no pas els homes.

No obstant, els enquestats no coneixen les circumstàncies que envolten el maltractament a les dones (classe social, àmbit urbà o rural, edat i situació de parella). És una de les preguntes amb un percentatge de no resposta més alt. Els que contesten creuen que la violència domèstica es dona principalment a la

classe social baixa, en l'àmbit urbà, en les dones d'edats entre 30 i 60 anys i a les casades.

El 61% dels enquestats creuen que els casos de maltractaments a dones han augmentat en els darrers cinc anys. El 94% han tingut notícia sobre els maltractaments a les dones a través de la televisió.

Denúncia

Els catalans enquestats creuen que el 68,7% de les dones que han patit maltractaments ho denuncien de forma esporàdica. A més a més un 89% creu que les denúncies han augmentat en els darrers cinc anys. Aquesta dada que pot semblar contradictòria amb l'anterior no té perquè ser-ho ja que encara que les denúncies han augmentat aquestes només suposen la punta de l'iceberg d'aquesta problemàtica.

El grau de coneixement que tenen els enquestats sobre les mesures que cal prendre en cas de maltractaments és molt elevat. Per ordre de coneixement tenim sol·licitar ajut a centres especialitzats que la poden ajudar (82,9%), institucions on formalitzar la denúncia (76,7%) i finalment el de demanar un certificat a un centre sanitari per tal de formalitzar la denúncia (34,4%).

Actuació i atenció social de les institucions públiques

És important avaluar l'estat d'opinió dels enquestats sobre les actuacions de les institucions públiques en els darrers anys en relació a la violència domèstica.

Els resultats més contundents d'aquest apartat estan sempre en relació amb aspectes judicials. El 91,7% dels enquestats creu que les penes als agressors no són adequades. Per altra banda unes de les accions endegades per les institucions valorades menys positivament i alhora menys conegudes són els convenis amb

els col·legis d'advocats per assistència jurídica específica i els grups policials específics.

D'altra banda els enquestats valoren bé accions de tipus social, és a dir, cases d'acollida, servei d'atenció a la víctima i serveis d'atenció psicològica a través d'entitats.

Una altra consideració en aquest apartat és la gran contribució dels mitjans de comunicació al coneixement de les actuacions dutes a terme, i la rapidesa d'aquesta divulgació, com demostren el resultat de les preguntes que fan referència al coneixement sobre l'aprovació del protocol interdepartamental que ha realitzat el Govern de Catalunya (42,8%) i el coneixement de la prova pilot del braçalet d'alarma que protegirà a les víctimes dels maltractaments (39,1%).

Prevalença dels maltractaments

Podem afirmar que la freqüència relativa dels maltractaments, establerta a partir dels casos propers de maltractaments que es coneixen, és molt elevada: 14% de maltractaments físics i 23,8% de maltractaments psíquics.

La prevalença de maltractaments a l'àrea metropolitana de Barcelona és menor que la que s'observa a la mostra total de dones (7,5% vs 8,21%). El valor de la prevalença entre les dones de Catalunya oscil·la entre 6,3% i el 10,1 % amb un nivell de confiança del 95%.

Considerant crits i insults com a maltractaments psicològics la prevalença d'aquests tipus de maltractaments és del 48,48% entre les dones maltractades. Si a aquest tipus de maltractament afegim els casos que manifesten haver patit maltractament físic i psicològic aquest percentatge s'eleva al 57,57%. El que coincideix amb la percepció d'alarma social sobre els maltractaments psíquics que té la mostra analitzada.

Els maltractaments físics representen el 25,75% que juntament amb els casos que declaren haver patit maltractament físic i psíquic aquest percentatge s'eleva al 34,84%.

L'establiment d'un perfil de dona maltractada resulta molt problemàtic ja que encara que el major percentatge es produeix entre dones sense estudis, el nombre d'aquestes en relació a la mostra total de dones és molt reduït (1,7%). L'única diferència que s'observa a l'analitzar els maltractaments segons estatus laboral és el menor percentatge entre dones jubilades (6,85%), comprovant-se que no hi ha cap diferència entre la resta de categories (9,9%), el que podria ser atribuïble tant al fet de què entre aquestes dones el maltractament és realment menor dins d'aquesta categoria o bé al fet de què entre les jubilades hi ha un gran nombre de viudes. En relació amb l'edat, s'observa que la major freqüència de maltractaments es produeix en dones de mitjana edat i grans (entre 50 i 70 anys). A Barcelona ciutat la freqüència relativa de maltractaments és menor que a la mostra total de dones (6,03% vs 13,39%).

En relació al problema de la violència domèstica i a la vista dels resultats d'aquesta enquesta es podria concloure que el treball realitzat fins ara ha produït el seu fruit. Això es podria resumir dient que els catalans estan molt sensibilitzats i que se'ls hi pot transmetre qualsevol acció preventiva de manera ràpida mitjançant els mitjans de comunicació, especialment la televisió. Els catalans coneixen i valoren positivament moltes de les accions dutes a terme per les institucions públiques.

Val la pena doncs continuar amb el treball de prevenció i assistència a les dones maltractades, potser insistint més en aspectes de caire judicial.

A mesura que es pugui aconseguir un canvi d'actitud de les persones més properes a les víctimes en referència a les actuacions que cal realitzar en cas de maltractament i en referència a la conscienciació de què compten amb una col·laboració pública organitzada podem pensar que s'acabarà amb aquest tipus d'agressions.